

Pääsiäiskauden toisen viikon torstai

Kristus nousi kuolleista!

Päivän epistola

(Ap.t. 4: 23 – 31)

”Niinä päivinä päästyään vapaaksi Pietari ja Johannes menivät omiensa luo ja kertoivat, mitä ylipapit ja kansan vanhimmat olivat heille sanoneet. Sen kuultuaan kaikki alkoivat yhteen ääneen rukoilla Jumalaa. He sanoivat: ”Valtias, sinä joka olet luonut taivaan ja maan ja meren ja kaiken , mitä niissä on! Sinä olet antanut Pyhän Henkesi puhua palvelijasi Daavidin, meidän isämme, suulla: -Miksi pakanat raivoavat, kansat punovat turhia juonia? Maailman kuninkaat nousevat vastarintaan, hallitsijat liittoutuvat Herraa ja hänen Voideltuaan vastaan. ”Juuri näin on käynyt. Tässä kaupungissa Herodes ja Pontius Pilatus liittoutuivat pakanoiden ja Israelin kansan kanssa pyhää palvelijaasi Jeesusta vastaan, jonka sinä olit voidellut. He toteuttivat sen, minkä sinä voimallasi ja päätökselläsi olit ennalta määrännyt tapahtuvaksi. Katso nyt, Herra, kuinka he meitä uhkailevat! Anna palvelijoillesi voimaa pelotta julistaa sanaasi. Ojenna kätesi, niin että sairaat paranevat, että tapahtuu tunnustekoja ja ihmeitä pyhän palvelijasi Jeesuksen nimessä.” Kun he olivat päättäneet rukouksensa, vavahti paikka, jossa he olivat koolla, ja he kaikki täyttyivät Pyhästä Hengestä ja julistivat rohkeasti Jumalan sanaa.”

Tätä edeltäneessä kertomuksessa juutalaisten neuvosto oli vapauttanut Pietarin ja Johanneksen. Heidät oli vangittu, koska rampa oli parantunut ja apostolit olivat julistaneet Jeesuksen nousseen kuolleista. Pietari ja Johannes palasivat ”omiensa luo”. Juutalaisten neuvosto oli kieltänyt opetuslapsia opettamasta Jeesuksen nimessä. Nyt seurakunta etsii rukouksen kautta neuvoa uudessa tilanteessa ja pyytää Herran palvelijoille voimaa. Rukouksen alku löytyy psalmista 146: 6.

Rukouksen alussa oleva sana Valtias, kreikaksi despota, on Jumalan nimitys erityisesti silloin, kun kutsutaan avuksi Jumalan herruutta maan päälle. Sitten viitataan psalmin kaksi jakeisiin 1 – 2: ”Miksi pakanat raivoavat, kansat punovat turhia juonia? Maailman kuninkaat nousevat vastarintaan, hallitsijat liittoutuvat Herraa ja hänen Voideltuaan vastaan.” Vanhan testamentin Psalmien kirjassa on joitakin eroavuuksia suhteessa tähän lainaukseen, joka on Apostolien tekojen kirjassa. Syy on se, että ensimmäisenä vuosisatana käytettiin Vanhan testamentin kreikannosta, Septuagintaa, joka oli tehty toisella vuosisadalla e.Kr. Suomalaisen psalmien kirjan alkuperäisteksti on ns. masoreettinen teksti 1200 -luvulta j.Kr. Tutkijoiden mukaan tätä psalmia on alun perin käytetty Juudaan kuninkaan kruunajaisissa. Voideltu -sana viittaa kuninkaan voiteluun. Varhaisessa kirkossa tämä psalmi on liitetty luvattuun Messiaaseen, Voideltuun. Rukouksen muoto on perinteinen liturginen muoto, jossa muistellaan Jumalan toimintaa ja pyydetään Jumalan apua.

Luukas liittää tämän psalmin Jeesuksen elämään, Herodeksen ja Pontius Pilatuksen toimiin Jeesusta vastaan, Hänen ristiinnaulitsemiseensa: ”pyhää palvelijaasi Jeesusta vastaan, jonka sinä olit voidellut”. Voitelu liittyy Pyhään Henkeen. Luukas kertoo Jeesuksen Kristuksen voitelusta ja Pyhästä Hengestä muuallakin, esimerkiksi Ap.t. 10: 38 ja Luuk. 4: 18. Pakanat ovat roomalaisia sotilaita ja kansaa edustaa juutalaisten neuvosto ja sen vaikutuspiirissä olevat.

”He toteuttivat sen” on Kristuksen ristiinnaulitseminen. ”Minkä sinä voimallasi ja päätökselläsi olit ennalta määrännyt tapahtuvaksi” on Jumalan pelastussuunnitelma. Jo aikojen alussa Jumalalla oli suunnitelma ihmisten pelastumiseksi.

Rukouksen loppupuolella pyydetään, että tapahtuisi tunnustekoja ”pyhän palvelijasi Jeesuksen nimessä”. Niiden tarkoituksena on, että apostolit voisivat ”pelotta julistaa sanaasi”.

”Vavahti paikka”, tarkoittaa jonkin asteista maanjäristystä. Apostolien rukous saa nopean vastauksen. Rukouksen alussa käännettiin maailman Luojan puoleen. Nyt Luoja vastasi rukoukseen.

Päivän evankeliumi
(Joh. 5: 24 – 30)

”Herra sanoi luokseen tulleille juutalaisille: ”Totisesti, totisesti: se, joka kuulee minun sanani ja uskoo minun lähettäjäni, on saanut ikuisen elämän. Hän ei joudu tuomittavaksi, vaan hän on jo siirtynyt kuolemasta elämään. Totisesti, totisesti: tulee aika – ja se on jo nyt – jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen. Ne, jotka sen kuulevat, saavat elää, sillä Isä, elämän lähde, on tehnyt myös Pojasta elämän lähteen. Isä on myös antanut hänelle tuomiovallan, koska hän on Ihmisen Poika. Älkää ihmetelkö tätä! Tulee aika, jolloin kaikki, jotka lepäävät haudoissaan, kuulevat hänen äänensä. He nousevat haudoistaan – hyvää tehneet elämän ylösnousemukseen, paha tehneet tuomion ylösnousemukseen.”

Tämä teksti luetaan myös hautauspalveluksessa ja liturgiassa vainajien muistopäivinä. Tämän tekstin ensimmäinen jae luettiin jo eilisen evankeliumitekstin viimeisenä jakeena. Siinä lopun aika ”hän on jo siirtynyt kuolemasta elämään”, on jo käsillä nyt.

”Totisesti, totisesti” on tehokeino, jolla kuulijan tai lukijan mielenkiinto kiinnitetään tulevaan asiaan. Hepreaksi se on amen, amen. Jeesuksen Kristuksen sanojen kuulemisen lisäksi ihmisellä pitää olla

usko Hänen lähettäjäänsä, Jumalaan. Tämän uskon pitää ilmentyä myös oikeana toimintana. Jumala on elämän lähde. Jos me elämme Jumalan yhteydessä, silloin elämme elämän yhteydessä. Se, joka pysyy kristillisen seurakunnan (aktiivisena) jäsenenä on jo nyt siirtynyt kuolemasta elämään. ”Me rakastamme veljiämme, ja siitä me tiedämme siirtyneemme kuolemasta elämään. Joka ei rakasta, pysyy kuoleman vallassa.” (1. Joh. 3: 14)

”Tulee aika – ja se on jo nyt – jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen.” Todennäköisesti Jeesus tarkoittaa tällä sitä, että Hänen kuolleista herättämänsä ihmiset kuulevat Hänen äänensä. Näitä ovat Nainin kaupungin lesken ainoa poika, Jairuksen tytär ja Lasarus. Kuullessaan Jeesuksen äänen he palasivat takaisin elämään. Kirkko ymmärtää, että tämä sama ääni kuullaan myös viimeisenä (tuomion) päivänä yleisen ylösnousemuksen koittaessa (kts. myös Dan. 12: 1 – 3, 1. Tess. 4: 13 – 18).

”Isä, elämän lähde, on tehnyt myös Pojasta elämän lähteen.” Tämä toistaa eilisen evankeliumin ajatuksen siitä, että myös Poika voi antaa elämän kuolleille. Samaten toistuu ajatus siitä, että Isä on antanut tuomiovallan Ihmisen Pojalle. Ihmisen Poika tarkoittaa Kristusta (1. Dan. 7: 13 – 14; Joh. 1: 51).

”Isä on myös antanut hänelle tuomiovallan, koska hän on Ihmisen Poika.” Tämä kohta pitää ymmärtää oikein. Ihmisen Poika tarkoittaa profeetta Danielin kirjassa mainittua ”Ihmisen Poikaa” (Dan. 7: 13 – 14). ”Eräs, näöltään kuin ihminen”, on sanasta sanaa käännettynä ”kuin ihmisen poika”. Kyseinen kohta kuvaa Messiasta. Tuomiovalta liittyy siihen, että tämä ”Ihmisen Poika” on samalla Jumala, Jumalan Poika.

Yllä oleva teksti aiheuttaa lukijalle ongelmia. Niiden taustana on se, että vanhemmista käsikirjoituksista puuttuivat välimerkit ja jollakin sanalla voi olla eri merkityksiä eri tilanteissa. Esimerkiksi Johannes Krysostomos luki tämän kohdan seuraavalla tavalla: ”Isä on antanut myös hänelle tuomiovallan. Se että hän on Ihmisen Poika, älkää ihmetelkö tätä,” Krysostomoksen lukutavan mukaan Kristus tuomitsee maailman, koska Hän on Jumalan Poika. Tämän kohdan käännökset eri kielille noudattavat samaa tapaa kuin suomennos. Tämä voi aiheuttaa väärän käsityksen siitä, kuka Kristus oli. Kirkon historiassa syntyi myös harhaoppi, jossa mm. tällä raamatun kohdalla perusteltiin sitä, että Kristus olisi vain ihminen, jonka Jumala Isä adoptoi pojakseen.

”Tulee aika, jolloin kaikki, jotka lepäävät haudoissaan, kuulevat hänen äänensä.” Tässä on kyse yleisestä ylösnousemuksesta, joka siis koskee kaikkia. Jeesuksen ääni on merkki ylösnousemuksesta. ”He nousevat haudoistaan – hyvää tehneet elämän ylösnousemukseen, pahaa

tehneet tuomion ylösnousemukseen.” Nyt me olemme salaisuuden äärellä. Emme tiedä, mitä kaikkea tämä voi merkitä. Teksti kuitenkin osoittaa, että on kaksi erilaista ylösnousemusta. Kirkko ymmärtää, että pelkkä usko ei riitä. Uskon tulee toteutua elämässä ”hyvän tekemisenä”. Elämän ylösnousemus tarkoittaa elämää yhdessä Jumalan kanssa, tuomion ylösnousemus elämää Jumalan ulkopuolella.

Ymmärrämme kuoleman fyysiseksi tapahtumaksi, jossa ihmisen elintoiminnot lakkaavat. Toisaalta joutuminen elämän yhteydestä pois on joutumista kuoleman valtaan. Jos Jumala on elämän antaja ja itse elämä, sen lähde, niin ero Jumalasta merkitsee kuolemaa, eikä tällä tässä yhteydessä tarkoiteta fyysistä kuolemaa. Hengellinen kuolema on mahdollista vielä fyysisen elämän aikana. Toisaalta, niin kauan kuin elämme, meillä on mahdollisuus katumukseen.

Kuoleman jälkeisistä asioista meillä on hyvin vähän tietoa. Tiedämme, että elämä jatkuu jossain muodossa. Tiedämme, että Kirkko puhuu ruumiillisesta ylösnousemuksesta, vaikka se ei ehkä tarkoitakaan meidän nykyistä, vajavaista ruumista. Tiedämme, että tuonpuoleisessa kohtalomme ovat erilaisia. Puhuessamme pelastuksesta ymmärrämme, että se on elämää Jumalan yhteydessä. Kadotus on se, että me olemme kadottaneet Jumalan, oikean elämän. Ikuinen rangaistus on sitä, että ymmärrämme olevamme erossa Jumalasta.

”Minä en pyri toteuttamaan omaa tahtoani, vaan lähettäjäni tahdon” Tämä osoittaa Isän ja Pojan välisen yhteyden. Poikaa toimii suhteessa ihmisiin Isän edustajana, yhtenä Pyhän Kolminaisuuden persoonana.